Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·—

Sobota

Uredništvo in upravništvo Kranj, Bleiweisova 7 — Čekovni račun št. 17.497 — Rokopisi se ne vračajo
Izhaja vsako soboto — Naročnina mesečno Din 4·—, četrtletno Din 12·—, polletno Din 23·—, celoletno Din 45·— — Inserati po tarifi

Leto I. Kranj, 16. oktobra 1937 Štev. 11.

Gledamo in poslušamo, obupujemo in pričakujemo, a nimamo besed. Ni ga danes med nami, ki bi zakričal, zatulil, zalajal našo slovensko sramoto, krivice in ponižanja kulturni Evropi v obraz . . .

Fran Albrecht

Berite, razširjajte, naročajte neodvisen tednik „SOBOTO"

Demokratične države postajajo odločnejše

Že v juliju letošnjega leta je napovedal ameriški državni tajnik Cordell Hull, da Združene države Amerike ne bodo mogle ostati večno brezbrižne za to, kar se dogaja po svetu. Dejal je: „Tisti, ki povzročajo nemir, morajo vedeti, da so ZDA pristaš onega naroda, ki hoče **odpraviti nasilje iz politike in je nasprotnik vmešavanja v notranje zadeve drugih narodov.** Zato ni nobenega važnega spora na svetu, ki bi ne vplival na obveznosti ZDA".

Te besede je še bolj pojasnil predsednik Roosevelt v svojem govoru 5. oktobra v Chicagu, ko je poudaril, da že nekaj let vladata na svetu nasilje in mednarodna nezakonitost. Neke države se vmešavajo v notranje zadeve drugih držav, kršijo mednarodne pogodbe in zasedajo tuje ozemlje. Napadalci vodijo vojne brez vojne napovedi, moré z bombami žene in otroke, podmornice potapljajo sredi miru ladje brez vsakega svarila, neke države povzročajo državljanske vojne v tujih državah in se vmešavajo vanje brez razloga. Napadalci ogrožajo temelje vse kulture. Samo 10% prebivalcev na svetu je nevarnost za mir, 90% pa jih hoče živeti v miru. Amerika si hoče zagotoviti mir, ker ve, da „ob vesoljnem potopu ni rešitve za nikogar". Kako je mogoče ohraniti mir? Predsednik Roosevelt je svetoval:

„Narodi, ki ljubijo mir, morajo skupno napeti vse sile, da ohranijo načela, na katerih je zasnovan mir. Ponovno se morajo upreti kršenjem pogodb in neodgovornim instinktom. Samo nevtralnost ni rešitev iz tega stanja."

Nemški, italijanski in japonski tisk je ogorčen zaradi teh trdih besedi ameriškega predsednika. Obeta slabe uspehe njegovemu idealizmu. Toda za te ideje se bore in se bodo borili miljoni svobodoljubnih in miroljubnih narodov. Zato ni dvoma, da bodo te ideje končno zmagale po vsem svetu.

Našim dopisnikom in tistim, ki hočejo to postati

Mi nimamo denarnih sredstev, kakor jih imajo nekatere naše politične organizacije, da bi lahko prirejali izčrpne tečaje za naše dopisnike. Zato moramo živo zgovorjeno besedo nadomestiti s kratkimi tiskanimi nasveti.

Zadnjič smo povedali, kako in o čem naj bi nam naši dopisniki poročali. Vemo pa, da različni ljudje vidijo iste stvari z raznih strani. Kar je temu všeč, je onemu odurno, kar si ta želi, to oni odbija in zato bosta dva različna človeka izrekla o isti stvari različna mnenja.

Mislimo, da nam večina slovenskega naroda ne bo zamerila, če priznamo, da smo **pristaši demokracije.** Zdi se nam, da je le v demokratičnih razmerah možen resničen gospodarski in kulturni razmah vseh slojev našega naroda. Zato mora biti **obramba in razširitev demokracije naš glavni cilj.** Glavno pozornost naj bi torej naši dopisniki obračali vsem pojavom, ki dokazujejo vrednost demokratičnih svoboščin. Na vsakem koraku naj opozarjajo na pojave, ki nam groze odvzeti še zadnje ostanke teh svetih državljanskih pravic.

V tesni zvezi z demokratičnimi svoboščinami je tudi naš narodni obstoj. Sile, ki nam hočejo iztrgati demokracijo, nas hočejo oropati tudi naše narodnosti. Zato se morajo **prav vsi demokratični člani slovenskega naroda združiti v tem boju za ohranitev slovenskega naroda.** Vsak nov tak primer združitve raznih skupin v tem važnem boju bo obenem tudi vzpodbuda za druge kraje, za druge ljudi.

To bi bilo za sedaj dvoje glavnih meril, po katerih naj bi naši dopisniki presojali dogodke. V celi vrsti pojavov se s pomočjo teh dveh meril človek že prav lahko znajde. Le na ta način se more človek postaviti na lastne noge in najti pravo stezo, ki ga vodi iz zmede v jasnost. O drugih, tudi zelo važnih merilih, ki veljajo za nas, pa bomo spregovorili našim dopisnikom še drugič.

Berite,

razširjajte,

naročajte

SOBOTO

Ali je konec „gangsterskega nasilja"?

Morsko razbojništvo, ki se je razpaslo v zadnjih mesecih na Sredozemskem morju, je angleški zunanji minister Eden označil z besedami: „gangstersko nasilje na morju". „Neznane" podmornice so napadale tudi angleške ladje. Šlo je torej za angleške koristi. Zato se je konferenca v Nyonu tako hitro in tako odločno izvedla.

Sporazum, ki so ga udeleženci podpisali 14. septembra, ne ugotavlja, čigave so „neznane" podmornice. Sovjetski „razbojnik" (kakor ga je „nežno" imenoval glavni nemški nacionalsocialistični list „Völkischer Beobachter") Litvinov pa je odkrito pokazal na vesilo, ki se nyonske konference iz užaljenosti ni udeležila. Po nyonski pogodbi bi človek lahko še mislil, da gre pri tem za špansko zakonito vlado ali samo za upornike.

V pogodbi je še mnogo odprtih vprašanj. „Neznane" podmornice še vedno lahko napadajo španske ladje. Teh ne varuje noben člen pogodbe. Celo druge ladje niso varne pred napadom, če se ta napad izvrši po predpisih londonskega pomorskega sporazuma iz leta 1930. Podmornica se bo na tihem približala ladji, ji dala svarilen znak in jo na to potopila; moštvo bo lahko zgorelo v plamenih goreče nafte, ne da bi kaka krščanska duša samo pisnila o tem v časopisju. Prav tako ne določa nyonska pogodba ničesar o „neznanih" ladjah in aeroplanih, ki so napadali trgovske ladje. Zato pravijo nekateri listi zbadljivo, da so na ta način „pregnali morsko razbojništvo iz morskih globočin na morsko površino in v zrak".

Kljub vsemu temu pa je treba priznati, da je nyonski sporazum precejšen uspeh. Zmagala je „mirovna os" nad „vojno osjo". Francija in Anglija sta se tesneje povezali med seboj kakor popreje.

S tem hitrim in odločnim delom nyjonskega sestanka pa ni bila zadovoljna fašistična Italija. Bila je presenečena. Veliki odmev, ki so ga imeli nyonski sklepi v svetu, je hotela prevpiti z Mussolinijevim govorom v Berlinu, Tudi to se ni posrečilo. Hotela je popraviti napako s posebnimi pogajanji med njo in Francijo ter Anglijo. Ker pa sta Francija in Anglija vztrajali pri zahtevi, da se odstranijo tuje čete iz Španije, je začela zavlačevati pogajanja. Če bi se italijanske čete umaknile iz Španije, bi to pomenilo gotov Francov poraz. Zato je treba pridobiti na času, da ne odpre Francija prekmalu svojih meja. Italija ni hotela odgovoriti na jasne francoske in angleške zahteve. Sedaj pa se je odločila, da se sploh ne bo pogajala samo s Francijo in Anglijo, temveč samo v zvezi z Nemčijo, in to ne na posebni konferenci, temveč samo v londonskem Odboru za nevmešavanje. Zakaj? Zato, ker je praksa pokazala, da je Odbor edino mesto, kjer Italija in Nemčija lahko izigravata demokratične države.

Iz Kranja v Pirot in nazaj

Belgrajski dnevnik „Vreme", ki stoji zelo blizu našega min. predsednika g. dr. Stojadinovića, poroča pod naslovom:

Ulagači Pirotske privredne banke danonočno dežuraju pred zavodom, ne dozvoljajući direktoru i članovima uprave pristup u bančine prostorije. Pirot, 27. septembra. Ker niso imeli zaupanja vanje, so vlagatelji Pirotske privredne banke že dvakrat postavili s silo na cesto direktorja in upravne svetnike iste.

Najsrditejša borba se vrši okoli kase, ki je polna menic. Vlagatelji jo stražijo i na riziko lastnega življenja.

Pirotska privredna banka je pred polomom in to je razburilo celokupno prebivalstvo, posebno gospodarske sloje in vlagatelje, katerih imajo v tem denarnem zavodu vloženih nad 2,600.000 dinarjev. Ogorčenje meščanstva je tem večje, ker je vodilo to banko večje število uglednih pirotskih gospodarstvenikov, kateri so povzročili tudi polom znane Pirotske zadruge. Cilj te banke je bil gospodarski povzdig pirotskega kraja, zato je bil odziv vlagateljev in gospodarskih krogov zelo velik.

Meseca junija t. l. se je vršil občni zbor delničarjev, na katerem je bila izvoljena nova uprava z ravnateljem Klisarevićem na čelu. Večina udeležencev tega zbora smatra, da so bile volitve nove uprave izvršene nepravilno in da predstavljajo novo upravo večinoma ljudje, ki so banki največ dolžni in katerih delo gre nesumljivo za tem, da popolnoma uničijo njihove vloge.

Ker denarja sedaj ni več v banki, so se vlagatelji postavili odločno na stališče, da bodo obdržali vsaj menice, v upanju, da bodo s pomočjo teh rešili kolikortoliko svoje vloge.

Vlagatelji so se odločili, da stražijo izmenoma noč in dan pred banko in da branijo, pa tudi za ceno lastnega življenja, vsak vstop vanjo.

Tako „Vreme". Mi pa dostavljamo: Gospodu direktorju Klisareviću in vsem upravnim svetnikom imenovanega podjetja svetujemo, da se obrnejo na ljubljansko policijo in zagrebško žandarmerijo, ki jim bosta brez vsega izpraznili od vlagateljev protipravno zasedeno banko ter jim tako omogočili dostop do zastražene blagajne. Vsa tozadevna izčrpna pojasnila o detajlih takega postopanja dobe lahko v Kranju.

PO TUJINI

Bernard Shaw, angleški pisatelj, je odgovoril Levu Trockemu, ki ga je povabil na navidezni proces, na katerem bi se branil proti obtožbam sovjetskega državnega tožilca Višinskega, s takole dopisnico: „Boljše bi bilo, če bi pisali dobre knjige v lepem Mexicu. Tako velik pesnik kot ste Vi, ne more biti tudi talentiran politik".

Kmetje v okolici Hamburga 15 dni niso hoteli ničesar pripeljati v mesto na trg. Tako so protestirali proti Hitlerjevi agrarni politiki, ki je v korist samo veleposestnikom, malim kmetom pa zemljo celo odvzema, ker je ne obdelujejo „pravilno". Policija je mnogo kmetov zaprla.

Predsednik čehoslovaške republike dr. Beneš je podaril Zvezi nemških pisateljev na Češkem 5000 Kč za Herderjevo nagrado.

Poljska vlada je postavila komisarja v Učiteljski zvezi in kaznovala dosedanje vodstvo. Zato je prišlo 50 tisoč učiteljev sicer v šolo, niso pa hoteli mladine učiti. Tako stanje je trajalo 24 ur.

Iz morskih rib so začeli delati klobase v Nemčiji. Imenujejo jih Göringove klobase, ker jih je on ukazal delati. Pravijo, da so zelo tečne. Kljub temu pa so nemški časopisi zagnali krik po kolonijah. Morda jim manjka tudi morja in rib.

Voditelji vseh prepovedanih bolgarskih strank so izdali ogromno množino letakov proti notranjemu ministru Krasnovskemu. Zahtevajo vrnitev državljanskih pravic. Policija je v zvezi s tem aretirala mnogo oseb. Bolgarija je sosed Jugoslavije.

V Nemčiji praznujejo vsako leto „praznik žetve". Govoril je letos tudi znani nemški državni kancelar Adolf Hitler. Zahteval je za Nemčijo kolonije, ker je v Nemčiji preveč ljudi in premalo prostora. Hitler je priznal, da je delo vse, denar pa nič; zato bo treba delo povečati. Vprašanje je, kako bodo delavci s tem zadovoljni. Po zgledu znanega izreka, ki ga je rabil l. 1934 neki evropski državnik, da „ne bodo nikomur dovoliti, da bi vtikal svoj svinjski gobec v njihov lepi vrt", je skoval letos Hitler stavek: „Vrt, ki smo ga obdelali, bomo sami poželi...". Druga polovica stavka je morda resnična, prva ne. Ob tej priliki so bile tudi vojaške vaje, pri katerih so vojaki skakali s padali z letal. Posnemanje je lepa stvar.

Mednarodni kongres za mir v Parizu, na katerem je sodelovalo 400 delegatov iz 43 držav, je pozdravil nyonski sporazum, ker je dokazal, da je le z odločnostjo mogoče preprečiti napade na miroljubne države.

Spoštuj nedeljo!

Po trdem celotedenskem delu si vsak delovni človek zaželi miru in počitka. Kmet, delavec, obrtnik in uradnik, vsi ki so čez teden delali z roko ali z umom, preživljajo nedeljo v prostosti in svobodnem počitku ali razvedrilu.

V nedeljo se oddahne kmet od trdih naporov šestih dni, ko je delal od vida do vida. Z zadovoljstvom obiskuje v prazničnem oblačilu svoj hlev, ogleduje svoja gospodarska poslopja, se ozira in postaja po svojih njivah in senožetih. — Delavcu, ki je šest dni od jutra do večera poslušal ropotanje strojev in dihal težki tovarniški zrak, se čez nedeljo ohlade ušesa in s polnimi pljuči vsrkava sveži zrak svobode izven ozkega okvirja svojega delovnega prostora v tovarni. — Obrtnik si je za nedeljo uredil in počedil delavnico, iztepel prah svoje delovne obleke in isto obesil za 24 ur na klin. V krogu svoje družine ali prijateljev preživi v prijetni družbi nekaj brezskrbnih uric. — Uradnik je v soboto zaključil svoje knjige in račune, v nedeljo pa po mili volji in po svobodni izbiri napravi izlet na deželo ali v hribe, da se telesno okrepi, odpočije in pripravi za prihodnji teden.

Delovno ljudstvo praznuje nedeljo, vsak stan po svojih navadah, željah, potrebah, ravnajoč se v glavnem po — denarnih možnostih.

Tudi postava priznava nedeljskemu počitku popolno upravičenost. Nedeljsko delo ni dovoljeno nikjer, če ni nujno in neodložljivo potrebno.

Vprašujete nas, zakaj smo vse to napisali? Saj je vse to vendar popolnoma samo po sebi razumljivo in udomačeno. Zakaj nositi vode v Savo? Delovno ljudstvo smatra nedeljski počitek za svojo pridobljeno pravico. In načelo pridobljenih pravic je vendar obče spoštovano, zlasti kadar gre za pridobljene pravice privilegiranih stanov!

Motiš se delovno ljudstvo! Za te ni svobodnega počitka, ti si ne moreš samo izbirati, kako se odpočiješ in okrepiš. Za te so si skrbni varuhi izmislili skupno telesno in duševno vzgojo. Skupaj morate priti vi mladi kmečki fantje in dekleta, delavci, delavke, vajenci, vajenke! Vsi do zadnjega, ker bo sicer kazen; če je sami ne boste mogli plačati, potem odgovarjajo vaši očetje, varuhi in mojstri.

Skupaj morate priti! Toda kedaj? Ob delavnikih ste na polju, v tovarni, v delavnici ali pisarni. Ostane le še nedelja, dan vašega počitka. Pa nič za to, boste prišli pa v nedeljo. Toda obvezno in vsi! Skupno se bodete vežbali, odpočili, razvedrili itd. Razpored tvojega počitka, o delovno ljudstvo, bodo določili že drugi. Drugi ti bodo predpisali, kdaj se lahko smeješ in kdaj moraš biti resen.

Ali ste nas sedaj razumeli, zakaj smo to zapisali? In kje postopajo že na ta način?

Ne, pri nas še ni tega, čeprav si nekateri resno prizadevajo in poskušajo vpeljati te „človečanske" manire tudi v našo, miroljubno domovino. Toda tam v Italiji, deželi fašizma, je duče ustvaril balilo; Firer v Nemčiji je fantom in dekletom zaukazal skupno vzgojo — imenoval jih je enostavno po sebi: Hitlerjugend; general Franco ima „prostovoljne" falangiste — otroke z orožjem; podobno je na Portugalskem. Vsi ti varuhi krepkih mišic svoje mladine so bili tako čudovito edini v tem, da je treba telesno vzgojo urediti obvezno in nasilno. Za te ljudi ni važno, da so delovnemu ljudstvu ukradli njegov nedeljski počitek in nedeljsko prostost ter svobodo. To vse njim ni mar! Glavno je: **vzgoja**

Povišanje uradniških plač v praksi

Odpovedal sem stanovanje, ker nisem mogel pristati na 200 dinarsko povišanje najemnine s 1. novembrom. Pri ogledovanju prostih stanovanj sem prišel do hiše, v kateri je nedavno stanoval neki uradnik in plačeval 650 Din mesečne najemnine. Sobe so mi odgovarjale, zato sem se obrnil na lastnika hiše radi cene.

„Kaj ste gospod?" — „Uradnik" — „Katere grupe? — „Pete"— „To se pravi, da dobivate mesečno netto Din 2525!" — „Da!"

„Toda sedaj ste dobili 650 dinarjev mesečno več. Sedaj imate torej 3175 Din plače in boste z lahkoto dali za to-le stanovanje 1000 dinarjev".

Moje zaklinjanje, da bom dobil le 130 Din več, mi ni prav nič pomagalo. Gospodar je ostal pri svojem in še dodal: „E, pa bral sem v časopisih... Tudi jaz sem pismen, gospod uradnik! Če ste vi dobili povišanje, zakaj ga pa še jaz ne bi dobil?"

Še vedno iščem stanovanje in verujte mi, da še nisem naletel na hišnega lastnika, ki ne bi tudi za-se zahteval „povišice".

Prosto po „Politiki"

V DOMOVINI

Ministrski predsednik dr. Stojadinović je 3. oktobra otvoril novo tovarno v Zenici. V svojem otvoritvenem govoru je poudaril, da je že pred letom dni proglasil v imenu vlade novo ekonomsko politiko. V zadnjih mesecih rastejo tovarne iz tal kot gobe po dežju. Ceste in železnice se grade, vodovodi in cisterne se delajo. Državni dohodki rastejo bajno. Politično obzorje se je razvedrilo. Z vsemi sosedi sklepamo prijateljske sporazume. Brezposelnosti skoro ni, delavske mezde rastejo, bede in revščine na vasi ni več. Jugoslavija se nemoteno dviga gospodarsko, socialno in kulturno. Zenica je zadnja beseda tehnike. Prav tako navdušen je bil ob tej priliki nemški poslanik von Heeren, ki je bil posebno ponosen na to, da Zenica ne bo konkurirala sorodnim podjetjem, ker izdeluje težje profile. Vsako podjetje pa teži za tem, da izdeluje vse, kar spada v njegovo stroko. Zato bodo morda tudi druga podjetja skušala izdelovati iste stvari kot Zenica.

Znani športni pisatelj Drago Ulaga je bil odlikovan z olimpijskim redom 2. stopnje. Odlikoval ga je A. Hitler. Pri olimpijadi je g. Ulaga pozdravljal z nacionalsocialističnim pozdravom.

JNS-arski listi poročajo, da so l. 1935 odtrgali državnim uradnikom pri plačah 400 miljonov Din. Previdno pa so zamolčali, da je začel zmanjševati uradniške plače Živkovićev režim l. 1931 in da so takrat v par letih znižali plače trikrat.

V Mariboru se je skušal ustreliti iz obupa 17-letni pekovski vajenec Hinko Horvat. Tako preživlja svojo mladost naša mladina.

Na Vse svete bodo dobili državni uslužbenci za 7% višje plače. S tem jim bo država povrnila 240 milj. Din.

Naši šovinistični listi napadajo velikega umetnika Meštrovića zaradi tehle besedi, ki jih je napisal za češki list „Lidove Noviny": „Brez uniforme, kape in sablje, brez narejene ponosne maske bo počival prvi državljan Tomo Masaryk, ki je brez vojaške akademije, brez diplomatske šole ustvaril čvrsto narodno državo, svobodno, pravično in človečansko. Sablja se lomi in sila se lomi, samo zemlja ostane in plug ostane". Šovinistični časopisi zahtevajo pojasnilo k tem besedam. Upamo, da jim ga Meštrović ne bo dajal.

V 3 letih so cene življenskim potrebščinam zrasle za 23%.

Ker se razmere niso spremenile, vlada ne bo predložila konkordata senatu.

Od 130 ljubljanskih mesarskih mojstrov je samo 25 za pogajanja.

PODLISTEK

Peter Bezruč

(Iz govora v radiu)

Prav te dni, ko je umrl češkemu narodu njegov največji politični tvorec, Tomaž Masaryk, je praznoval sedemdesetletnico svojega življenja eden največjih čeških umetniških tvorcev, Peter Bezruč. Tomaž Masaryk, genijalni državnik in voditelj svojega naroda, pa Peter Bezruč, samo pesnik, samo človek fantazije, jih je mar res dovoljeno brez pretiravanja imenovati v isti vrsti? Mislim, da je dovoljeno. Kajti kakor je Tomaža Masaryka, tega izrazitega filozofskega duha, iztrgala usoda v najnevarnejšem življenskem razdobju njegovega naroda iz zatišja njegovega profesorskega katedra in vrgla v hrup in metež dejanj, da je postal vojak, strateg, državnik ter rešitelj in utemeljitelj politične svobode češkega naroda, tako je Vladimir Vašek, kot je meščansko ime mitičnega Petra Bezruča — postal klicar, besednik, prerok in rešitelj svojega tlačenega, na smrt obsojenega šleskega rodu, potem, ko se je s tem svojim ljudstvom do dna prelil in pregnetel v eno samo neločljivo celoto. S tem je postala pesnikova beseda d e j a n j e, njegova pesem več kot izpoved človeškega srca, postala zgoščen, stopnjevan krik cele brezimne množice, strasten, do mozga paleč izliv kolektiva, njegov gnev in upor, njegova borba, mržnja in srd.

Nastopil je v času, ko je bil socijalni in nacijonalni pritisk na njegovo ljudstvo najstrašnejši, ko so ob koncu devetdesetih let z vso svojo gospodarsko in številčno premočjo jeli pritiskati s severa Nemci in Prusi z vzhoda Poljaki in židje, pričeli raznarodovati in razlaščati češkega človeka na skrajnem severovzhodu Bezručeve zemlje. Oglasil se je v dobi, ko se je meščanska umetnost lišpala z modro cvetko nove romantike, se v simbolizmu in dekadenci opajala in naslajala z drobnimi osebnimi bolečinicami in tegobicami, ko so pesniki na vltavskih bregovih „ljubili po vzorcu pariškem", kot se jim je zarogal obmejni neznani poet, ki se je ogrnil v mitično haljo brezrokega klateškega lajnarja, piščalkarja iz Bezkid, komičnega rapsoda in barda, v cunje razcapanega težaka in zamazanega rudarja — v oduren fantôm. Zapel, zatulil in zalajal je kakor na smrt ranjen volk v ubrano leporečno in milozvočno idilo javnega življenja. Zapel je v svoji gorjanski govorici z vreščečim in hripavim glasom v slogu robatih ljudskih popevk pa tudi v trdih umetelnih ritmih. Poslušalci so onemeli, osupnili; v teh pesmih je bila neka posebna neponovljiva, pošastna lepota, ki z ledenimi prsti grabi in trga srca. To ni patos gluhega in votlega srca, to je živa, vroča in pekoča bolečina; ne domoljubna popevka, ki se razblinja v meglenem navdušenju in plehki mnogobesednosti, marveč trd in lapidaren verz, ves nabrekel od žolča, ki je vzkipel pod pritiskom nezaslišanih socialnih in narodnih krivic. Tu se razredna in narodna krivica ne križata, marveč se zgoščata, spojita in stopnjujeta v eno samo še večjo krivico, tako, kot je to pri vseh malih, tlačenih, gospodarsko šibkih narodih. In ta donkihotski fantast, kakor ironizira poet samega sebe, gleda s kaj realnimi in treznimi očmi okrog sebe; vidi vso sirovo in strašno stvarnost, kako češki življelj podlega tujemu kapitalu, kako mu zasužnjujeta rojake poljski žid in eksponent prodirajočega nemštva, oholi Habsburžan Friderik, ki ga je upodobil v osebi znanega zatiratelja polabskih Slovanov — markiz Gêro... Vidi, kako mu ponemčujejo šolo in popoljčujejo cerkev, kako se njegovo ljudstvo umika selo za selom, vas za vasjo. Iz bolečine lastne nemoči se mu izvije krik:

Ti pa, tepec, kaj to poješ,
glej, čigavi so ti rovi,
in ti plavži so — čigavi,
kdo jim je gospod?

A kakor ga bolečina nad narodnostnim podleganjem njegovega rodu navdaja z obupom in predsmrtno grozo, da zakliče: „Poginemo, preden nam sine svit!" — tako ga le presilen socialen pritisk razvname v divjem upanju na maščevanje in povračilo, da bruhne iz njega:

Vi tam na Šleskem, vi vsi, pravim vam,
rovov globokih, gospodje,
pride dan, ogenj bo šinil iz jam,
dajte račun nam, gospodje!

A iz tega trenutno vzplamenelega upora in trajnega obupa le ne vidi izhoda. Vidi, da je samo smrt neizbežna. Zato kliče, grmi, udarja plat zvona: mi ugašamo, mi se borimo s s smrtjo!

Kdor se obupano bori s smrtjo, ta ne slepi s pravljicami, marveč govori naravnost in gleda s prodirno treznostjo. Bezručeva pesem je zato tako nepozabljiva, tako edinstvena in presunljiva, ker je tako strahotno k o n k r e t n a. Suhe številke rodu, ki se redči in gine, mu navdihnejo zanosno — sarkastično predsmrtno himno. Vsakdanji dogodek na cesti, na polju se mu stopnjuje v rezek socialen protest ali pa tudi v mogočno vizijo:

Sto sulic, sto mečev meri mi v prsi,
tisoč prežečih oči kakor bakle plameni.
kri teče mi s čela, kri teče iz oči mi,
kri lije mi iz vrata, kri bruha iz prsi,
v morju mi rdečem polzi pod nogami,
rdeča na roke prši Niagara —
tu stojim v poljskega maka ogromnem razoru.

S palečo ironijo riše smrt narodnega odpadnika, ki se na smrtni postelji izpove v svoji osovraženi, zaničevani materinščini. Samomor deklice, ki sta ji oče in mati poginila v rudniku tujega bogataša in mora sama skrbeti za petero sirot, mu narekuje balado, tako silno in pretesljivo, kot ji ni primere v socialni književnosti naših dni. Z ledeno besedo črta samomor učitelja Halfarja, ki je imel samo ta neodpustljivi greh, da je še v Tešinu pred nadzornikom češki govoril. S svetopisemskimi apokaliptičnimi podobami slika trpljenje in krivice rodu, ki jih občuti

Kaj pričakujemo od sporazuma

V času, ki je rodil sedanji sporazum med srbsko in hrvatsko demokratično opozicijo, je važno, da slovenski kmetje, delavci in obrtniki ter vsi delovni sloji vedo, kakšne sadove pričakujemo od tega sporazuma. Kmečko-delavsko gibanje, ki je v Sloveniji zbralo in zbira demokratične sile, se v polni meri pridružuje sporazumu med Srbi in Hrvati. Zato stavlja v javnost

deset zapovedi združene opozicije,

ki jih je postavil g. Davidovič dne 27. okt. 1935 na shodu v Šabcu:

Prva je pravica vseh državljanov do popolne politične svobode, do prave demokracije in pravega parlamentarizma; do vlade ljudske volje, ki naj pride do izraza preko svobodno organiziranih občin, okrožij in države. Prvo je pravica do osebne svobode. Država naj bo urejena po volji i Srbov i Hrvatov i Slovencev; interesi in potrebe vseh narodov in vseh ljudi v državi naj se zadovoljujejo v enaki meri.

Druga je pravica vseh ljudi, da v teh težkih časih, ko je tako trda za denar, sami razdeljujejo bremena državnega gospodarstva in da kontrolirajo ter preštevajo vsako paro državnega proračuna, s katerim so doslej razsipali nasilniki. Ljudstvo naj vodi svoje posle tako, da bodo javni uslužbenci res uslužbenci ljudstva, ne pa gospodarji ljudstva.

Tretja je pravica ljudstva, da vlada nad kapitalom, a ne kapital nad ljudstvom. Narodno gospodarstvo naj se preosnuje od temeljev do vrha.

Četrta je pravica vsake rodbine do obstanka, če je njen hranitelj ne more preživljati radi bolezni, brezposelnosti ali onemoglosti; nadalje pravica vseh ljudi do zdravniške pomoči, zdravil, toplic in bolnice; ljudsko zdravje ni blago, ki si ga lahko bogataš kupi mnogo, siromak pa malo ali celo nič. Pravica do zdravja je pravica vseh ljudi.

Peta je pravica ljudstva, da postane banka, ki se imenuje „Narodna" res — narodna. Z njenimi krediti naj se brez posrednikov pomaga malemu človeku. Poceni kredit pod kontrolo ljudstva je pravica vsega ljudstva.

Šesta je pravica kmeta do takih cen kmečkih pridelkov, ki mu omogočajo poceni nakup vsega kar rabi. Dalje pravice kmeta do toliko zemlje, ki mu je potrebna za preživljanje sebe in družine. S pravilno carinsko in davčno politiko naj se pojača kmečko gospodarstvo, ki je temelj vsega.

Sedma je pravica delavca do primernega zaslužka in počitka. Skrajšanje delovnega tedna pri isti plači naj omogoči zaposlitev brezposelnih in nudi delavcu možnosti in časa za duševno in kulturno delo. Delavec ima pravico do znosnega, udobnega življenja v družbi, ki temelji na njegovem delu.

Osma, ljudstvo ima pravico do čim popolnejše utrditve pravičnosti s tem, da samo izbira sodnike in jim daje pravico, da sodijo po vesti in zakonu, brez tujih vplivov. Ljudstvo ima pravico, da izbira za državno in samoupravno službo najboljše uradništvo, ki bo res izvajalo zakone brez zunanjih vplivov.

Deveta pravica ljudstva do blagostanja in miru doma ter ugleda v svetu.

Deseta skratka ljudstvo ima pravico, da samo odloča o svoji usodi.

Danes, čez dve leti, ko je že na dveh straneh sveta vojna in ko fašistične države vlečejo sablje iz nožnic, bi bilo pripomniti še: **Ljudstvo ima pravico zahtevati mir in prijateljstvo z onimi državami. ki so za mir!**

Ljotičevo zborovanje

Ne mislimo se spuščati v politična razmotrivanja tega fašističnega pokreta. Vsak pameten človek si lahko vstvari sodbo o vsem. Hočemo pa pokazati neke prav logične in prav lepe momente iz zborovanja:

Eden, dva govornika se branita: „Nismo fašisti in nismo!"

Naslednji govornik (dr. Triller) pa pravi: „Preje smo imeli v Italiji šibkega sovražnika, danes pa je Mussolini Italijo uredil, zgradil, da sijajno stoji (?)... in če mi kopiramo po njem gotove stvari, ki so se tam izkazale za dobre (govornik seveda ni mislil na preganjanje in uničevanje narodnih manjšin)... in nam zato očitajo, da smo fašisti, pa bodimo fašisti ..."

Pokret, ki si upa stavljati nam za vzor Mussolinija, ki je šel s plini nad Abesince in sedaj pusti pobijati španske žene in otroke, bi rad pobijal tudi Kitajce in še druge — če razmere v Italiji kar preskočimo — je zašel daleč, da zelo daleč...

PLAČAJTE NAROČNINO! Da ne bi nastal zastoj v rednem pošiljanju „Sobote", prosimo vse, da nam nemudoma nakažejo naročnino. Položnice smo priložili predzadnji številki; kdor bi je pomotoma ne sprejel ali založil, ta si lahko nabavi pri vsaki pošti prazno položnico, katero naj izpolni sledeče: „Sobota" uredništvo in upravništvo, Kranj, štv. ček. rač. 17.497., ali pa naj položnico z navadno dopisnico zahteva naravnost od nas.

in izraža kot svoje pralastno trpljenje, kot krivice, ki so njemu osebno prizadete. In samo tako je mogla postati Bezručeva pesem nesmrtna.

Peter Bezruč je že davno umolknil. V drobni knjigi „Šleskih pesmi", obsegajoči kakih šestdeset pesmi, je v čudoviti skladnosti strnjeno njegovo življensko delo, ki je en sam mogočen in pretesljiv krik socialne in narodnostne bede. Takega predsmrtnega krika ni mogoče nadaljevati ne ponavljati, ker se le enkrat izvije živemu človeku in rodu iz prsi. A ta obupni izliv pesnikov je dramil in bičal češko zavest k trajni budnosti, k stopnjevanemu delu, Zato se njegov črni pesimizem ni povsem izpolnil. Zgoče vprašanje njegove zemlje je rešila svetovna vojna, kolikor ga človeška pravičnost more rešiti. Vseh sporov seveda ni odločila, a njegova zemlja je dobila zavarovane meje svobodnega, samostojnega državnega naroda. Pesnikovo poslanstvo je bilo dopolnjeno.

Danes stoji Bezruč v češki književnosti kot edinstven lik rapsoda in preroka ter ljudskega pevca v najboljšem pomenu te besede. Z njim je vstal modernemu češtvu potomec starodavnega puntarskega in borbenega duha Jana Žiške. Češka javnost ve, da je s svojim delom opravil več nego samo obogatil domače slovstvo, ko je s svojo občečloveško umetnostjo razmaknil ozki krog literature malega naroda, marveč da je hkrati s tem izvršil svojemu narodu neprecenljivo socialno in nacionalno misijo.

In kaj pomeni ta pevec nam Slovencem? Za nas Slovence je danes Peter Bezruč mnogo več kot samo velik pesnik jezikovno in krvno sorodnega nam naroda, mnogo več kot samo kulturno-zgodovinska dragocenost. Za nas Peter Bezruč še davno ni umolknil. Nam je ali bi vsaj morala biti njegova beseda dandanes bolj živa in bolj sodobna kot le kedaj. Kdor bistro gleda, vidi, kako se nad nami že zgrinjajo valovi tujega pohlepa, kako se zahrbtno in nevidno pleto preko nas računi zločinskih nacionalizmov in imperializmov. Morda smo Slovenci za Lužiškimi Srbi, ki jih je nenasitni pohlep že cinično pogoltnil, danes med vsemi narodi v Evropi najbližje smrti. Politično raztrgani med tri, štiri države, pošatno neenotni sami med seboj, do smrti razcepljeni in razklani v svojem osrčju, že ne vidimo več, kako nacionalno, socialno in biološko gine naš rod na svojih tisočletnih tleh, kako nam gospodarsko propada in se umika na meji in v zamejstvu. Topo poslušamo strele v hrbte naših rojakov, mrko gledamo, kako je naš jezik brezpraven v šoli in cerkvi in v uradu, naš človek oropan svojega človeškega dostojanstva pod „pravičnim" varstvom tako imenovanih civiliziranih narodov. Gledamo in poslušamo, obupujemo in pričakujemo, a nimamo besed. Ni ga danes med nami, ki bi zakričal. zatulil, zalajal našo slovensko sramoto, krivice in ponižanja kulturni Evropi v obraz. Kje je naš Peter Bezruč?

Fran Albrecht.

Domače vesti

Gled. oder Nar. čitalnice ponovi v nedeljo, dne 17. t. m. ob ½5. uri pop. Lichtenbergovo komedijo **„Mladi gospod šef"**. Na predstavo opozarjamo zlasti posetnike iz okolice.

Otvoritev „Študijske knjižnice" bo v petek 15 t. m. ob 8. uri zvečer v knjižnični dvorani Narodne čitalnice. Študijska knjižnica bo poslovala vsak ponedeljek in petek od ½ 20. ure naprej, v sredah pa od ½ 14 — ½ 19 ure popoldne. Vstop je brezplačen.

JUTRI V NEDELJO pa vsi na sveže pečenice k Franceljnu Benediku v Stražišče.

Izlet M. K. Ilirije v Trst. V soboto in nedeljo 23. ozir. 24. t. m. priredi moto klub Ilirija izlet svojih članov in po njih vpeljanih gostov v Trst z motornimi vozili. Potni list in tryptik nista potrebna. Vabljeni tudi nečlani. Prijave in vse informacije pri Rekar Ivan, Kranj.

ZIMSKE SUKNJE, usnjate in najraznovrstnejše površnike, raglane, blago za obleke v veliki izbiri za vsakogar pri tvrdki Albin Jazbec v Kranju.

Mesečni sestanek podružnice SVD bo za ta mesec že koj prih. nedeljo 17. X. 37., da se določi kedo bo šel zastopat kranjsko podružnico na banovinsko sadjarsko razstava v Mariboru.

DEŽNIKE lastnega izdelka kakor tudi veliko izbiro KOŽUHOVINE nudi Jenko Alojzij dežnikar Kranj.

„Ekspedicija", ki bi po svoji cenenosti bila lahko res vzgled vsem „ekspedicijam" **pri nas.** — Dva Kranjčana, ki jih najvišji vremenarji niso pozvali v oficijelno „ekspedicijo št. 2.", sta jo letos mahnila sama v tuje kraje. Vsak je imel pri sebi 900 din. Obredla sta Matterhorn, Montblanc in druge visoke vršace. Njuna „ekspedicija" je trajala pet tednov. Za povrh pa sta si v Švici nabavila še nova cepina in nekaj drugih alpinskih potrebščin. V Ljubljani ne ve nad njunimi pripravljalnimi obiski položiti noben trgovec z živili in noben „količkaj — petičnež"

„Planinska matica".

Na Ljotičevem zborovanju. Zadnjo nedeljo je g. Šturm iz Ljubljane med drugim tudi povedal svoje mnenje o „kompromisu" ob zadnjih občinskih volitvah v Kranju. Rekel je, da vsak kompromis po nečem smrdi, kranjski občinski pa po — „piru".

Vzgledna doslednost. Eden gromovnikov zadnje nedelje je popolnoma upravičeno in tudi prepričevalno kritiziral Batino „delovanje" v Jugoslaviji, pri tem pa najbrže pozabil, da ima sam na nogah — Batine čevlje.

V noči od torka na sredo so priredili mestni cucki tik pred rotovžem pravcat koncert, — seveda ne simfonični — ker so najbrže vedeli, da mestnih stražnikov ne bo na spregled; ali pa so hoteli samo oponašati kranjske nočne razgrajače, ki so eno noč preje pravtako ganljivo in nemoteno budili naše meščane iz sladkega spanja.

Razsvetljava na Gaštejskem klancu še vedno ni urejena. Pozivamo pristojno oblast, da pravočasno ugotovi, kdo bo nosil krivdo in stroške v slučaju kake resnejše nesreče. Takrat se bode valila krivda od ene instance na drugo, eventuelne žrtve pa bodo lahko vesele, če se jih ne bo — radi prestopkov cestno-policijskega reda — zaprlo, seveda če bodo imele to smolo, da ostanejo pri življenju.

Angleška sobota. Vsa večja kranjska podjetja so že zdavnaj vpeljala angleško soboto ter s tem omogočila itak preobremenjenemu nameščenstvu, da si vsaj v sobotah popoldne lahko uredi najnujnejše privatne zadeve in tako ohrani nedeljo célo za prepotrebni počitek. Samo tekstilna tovarna „Jugobruna" vztraja — kljub ponovnim urgencam različnih organizacij in lastnih nameščencev — na sobotnem popoldanskem delu v pisarnah in posameznih oddelkih. Odločujoči gospodje najbrže ne vedo — kljub temu, da vedno nevprašani povdarjajo svoje Češtvo — da je v bratski čehoslovaški republiki angleška sobota že preko deset let obligatna ali pa so sicer o tem dejstvu dobro poučeni, toda smatrajo, **da kolonijam te ugodnosti ne pripadajo.**

Struževo

Struževo, zelo prijazna vasica z 200 prebivalci je bila sedaj priključena Kranju. V faro je prišla že pred letom dni. Kranjčani kaj radi hodijo skozi sončno ležeče drevorede v Struževo na izprehod, ter se ustavljajo na izbrana okrepčila v restavraciji Slavec. Ob nedeljah te tam postrežejo tudi z izbornimi pečenicami in krvavicami. Tja prihajajo ljudje vseh slojev, je pravo ljudsko zbirališče, ter se zvečer vsi zadovoljni in veselo razpoloženi vračajo proti domovom, okrepljeni z novimi močmi za težko tedensko delo.

Cerklje

Premovanje. Živinorejska zadruga je priredila 8. t. m. premovanje goveje živine. V ta namen je prispevala banovina 900 Din, okrajni kmetijski odbor 1020, občina 600, pa tudi posamezniki so žrtvovali po svojih močeh. Zadruga je naprosila tudi nekega imovitega cerkljanskega privatnika za prispevek, toda isti je hvaležno — odklonil. Na premovanje je bilo prignanih okoli 40 glav lepo rejene goveje živine ter je isto izpadlo zelo ugodno ter dokazalo, da je naš slovenski kmet tudi izvrsten živinorejec.

Vodice

Vlom. Neznan vlomilec je vlomil v noči od sobote na nedeljo v hišo g. F. Rosulnika iz Golega ter mu odnesel okoli 20.000 dinarjev gotovine, katero je oškodovanec dvignil prejšnji dan iz hranilnice, da bi plačal baš kupljeno gozdno parcelo. Šumljiv šum je zbudil Rosulnika okrog 11 ure ponoči, tako da je celo vstal in pregledal hišo, toda brez uspeha. Potem se je vlegel nazaj, zjutraj pa so ga dobili nezavestnega v postelji, omaro in kovčeg pa vse premetano. Domači so poklicali takoj g. župnika in g. zdravnika dr. Tine Zajca iz Mengša, ki je konstatiral kloroform ter odredil takojšen prevoz v bolnico. Orožniki so pridno na delu, žal do sedaj brez uspeha, ljudsko mnenje pa je, da mora biti zločinec kaj blizu, ker je bil o vsem tako točno poučen. Za javno varnost v naših krajih bo treba energičnih ukrepov, da se gospodarjenje zločinskih tipov enkrat za vselej zatrè ter prebivalstvu zagotovi mir pred nepovabljenimi nočnimi gosti.

Lesce

Kulturno društvo v Lescah priredi v nedeljo 17. oktobra ob 19. uri zvečer v šolskem poslopju učinkovito šaloigro „Raj potepuhov". Ker je zasedba prvovrstna, se p. n. občinstvo prosi za mnogobrojen obisk.

Bled

Prenovljena šola bo res Bledu v kras. Poslopje je dvignjeno za eno nadstropje in povečano je število razredov. Delno bodo nameščene tudi nove klopi. Sicer sedanje povečanje ne odgovarja popolnoma šolskim potrebam, vendar je za današnje čase primerno, ker občina prevelikih dolgov ne prenese.

Kupi gramoza in kamenja ob cestah so povzročili že drugo nezgodo. Na Mlinem se je ponesrečil g. župnik, ko se je peljal obhajat. Tudi ponoči se spotikajo ljudje nad temi nesrečnimi kupi. Srezki cestni odbor naj poskrbi, da kupi ne bodo cele tedne ležali po cestah, ali pa naj jih postavi tik ob robu cest.

Nekatera podjetja na Bledu, ki zaposlujejo dekleta, še sedaj ne upoštevajo banske uredbe o minimalnih mezdah. Res je sicer, da ta uredba za veliko večino delavcev ne pomeni nič dobrega, toda kdor upa gaziti še to, dela delavcem dvojno krivico. Ne samo državni zakon, ampak tudi čast podjetnika zahteva, da se krivica popravi!

Zadružna gospodarska banka je „uredila" svoje zadeve z g. Kendo. Vprašamo: **Kaj bo z malimi Kendovimi upniki, ki jih je samo na Bledu okrog trideset?**

Inserirajte v „SOBOTI"!

GOSPODARSTVO

Iz zakona o gospodarskih zadrugah

Splošne odredbe

V smislu novega zadružnega zakona je zadruga društvo z nedoločenim številom članov. Ti vplačajo poslovne deleže. Načelo zadruge temelji v vzajemni samopomoči v svrho pospeševanja gospodarskih interesov članstva. Zadruga se sme pečati z vsemi posli, ki niso prepovedani po zakonu. Namen ji je povečati dohodke in zmanjšati izdatke zadrugarjev.

Zadruga sploh ne deli doseženih dobičkov med zadrugarje. Če jih pa že deli, jih deli v sorazmerju s posli, ki jih je imel posamezen zadrugar z zadrugo. Deležev ne obrestuje ali pa k večjemu do višine 6%. Upravnemu in nadzornemu odboru ne sme plačevati nikakih nagrad. Rezervnega fonda ne more v nikakem slučaju podeliti med zadrugarje. Poslovati sme samo s svojimi člani. Vloge in kredite sme sprejemati tudi od nezadrugarjev. Potrošne predmete sme nabavljati od nezadrugarjev, ne jih pa tudi predelanih prodajati nezadrugarjem. Izjema je dopuščena le za embalažo in pokvarjeno blago, glede katerega mora to takoj sporočiti svoji revizijski zvezi.

Jamstvo zadrugarjev je omejeno ali neomejeno. To mora biti navedeno v firmi zadruge, ki mora biti tako izbrana, da se razlikuje od vseh zadrug, ki se nahajajo v istem kraju. Pri omejenem jamstvu mora jamčiti zadrugar najmanj z enkratnim deležem. Vsi zadrugarji jamčijo solidarno. Jamstvo pride do izraza, kadar preide zadruga v likvidacijo ali pade pod stečaj.

Ustanovitev zadruge

Za ustanovitev zadruge je potrebno najmanj 10 oseb, ki razpolagajo neomejeno s svojim premoženjem. Za ustanovitev ni potrebno nobeno predhodno odobrenje. Zadruga obstoji pravno, ko je vpisana v zadružni register pri okrožnem sodišču, v čigar področje spada po svojem sedežu.

Pravila zadruge morajo vsebovati: 1. firmo zadruge, iz katere mora biti razviden poslovni cilj zadruge in jamstvo. Na primer: Nabavljalna zadruga v Kranju z. z o. j. (zadruga z omejenim jamstvom). 2. sedež zadruge, 3. predmet poslovanja, 4. določila za vstop v članstvo in izstop iz njega, 5. višino deleža z določili za vpis večjega števila deležev, njihovega vplačila kakor tudi izplačila pri prenehanju članstva, 6. določila o jamstvu, 7. dobo trajanja zadruge, 8. način kako bo objavljala zadruga sklepe občnega zbora in objave sploh, 9. določila o uporabi čistega dobička, 10. določila o stvarjanju in uporabi rezevnega in drugih fondov, 11. določila o zastopanju zadruge in o načinu podpisovanju zadružne firme, 12. odredbe o sestavi, volitvi in poslovanju upravnega in nadzornega odbora, o trajanju njihovih mandatov in o podeljevanju razrešnice, 13. določila kako, kje in kdaj se skliče občni zbor, kako se ta vrši in kdaj more ta sklepati polnoveljavno.

Pravila tudi lahko predvidijo način reševanja sporov, ki bi utegnili nastati med odbori in zadrugarji ali med zadrugarji samimi. Ni pa potrebno, da vsebujejo odredbe, ki so že določene po zakonu samem.

Prijavi za vpis v zadružni register je predložiti: 1. pravila v treh izvodih, 2. tri izvode zapisnika občnegn zbora, iz katerega mora biti razvidno, da so bila pravila sprejeta in katere osebe so bile izvoljene v upravni in nadzorni odbor, 3. trije izvodi spiska ustanoviteljev in naknadno vpisanih članov, 4. izvod podpisov upravnega odbora, ki morajo biti overovljeni po notarju ali po pristojnem sodišču. Pravila morajo podpisati ustanovitelji, zapisnik občnega zbora in spisek ustanoviteljev pa predsednik občnega zbora, zapisnikar in dva overovatelja.

Okrožno sodišče mora pregledati prijavo in priloge. Ako ugotovi kake pomanjkljivosti, mora pozvati upravni odbor, da jih odpravi v določenem roku. Ako se poprave ne izvrše v odrejenem roku, se smatra, da je bila prijava umaknjena. Sklepe o vpisu dostavi sodišče zadrugi. Ob enem ji vrne dva izvoda pravil, zapisnik in spisek zadrugarjev. Na pravilih potrdi, da je izvršen vpis v zadružni register.

Nadaljevanje sledi.

SPORT

Prvenstvena tekma Hermes - Kranj

v nedeljo, 17. okt. ob 3. uri

In v nedeljo Hermes...

Ne samo v Kranju, kjer se že tedne in tedne govori o tej tekmi kot o izrednem sportnem dogodku, tudi v Ljubljani je zanimanje za to srečanje davno prekoračilo ono mero, ki je določena zanimanju za običajne dogodke v podsaveznem tekmovanju. Vzrokov tolikemu zanimanju je delno prav gotovo iskati v dejstvu, da sta nedeljska nasprotnika najresnejša kandidata na eno prvih mest v svoji skupini, v nič manjši, ali celo še v večji meri pa tudi v dogodkih, ki so se odigravali o priliki prvenst. tekme Hermesove v Kranju letos spomladi. Tedaj so namreč gotovi elementi, da rešijo Hermesa z riepka tabele, kamor se je bil usidral n s katerega bi ga bil Kranj, ki je stal takrat v ospredju tabele, čisto sigurno stresel v drugi razred, tedaj so torej omenjeni elementi inscenirali na našem igrišču nerede, v katere se je naša publika, ogorčena vsled skrajno krivičnih odredb in kardinalnih napak sodnikovih, žal dala zavesti. Nadaljni potek stvari je gotovo še vsem v spominu. Nogometna instanca je, opiraje se na suhe paragrafe, ki pravijo, da za nerede odgovarja klub, na čigar igrišču so se neredi vršili, določila Kranju kazen, Hermesu pa dodelila za zeleno mizo prepotrebni dve točki, ki bi jih na zelenem polju nikdar ne bil dobil. Vnema, s katero so takrat blatili našo sportno publiko in naš klub po časopisju in s katero so rovarili pri sportnih instancah, je bila vredna boljše stvari. — Kakor čujemo, je Ž. S. K. Hermes pred par dnevi pokrenil korake pri sreskem načelstvu v Kranju v svrho zaščite, češ, da je čul, da se pripravlja dne 17. t. m. na njegove igrače — nič manj kot organiziran napad. Na prvi hip bi človek to gesto — ki je s sportnega vidika zelo „kolegialna in fair“ — smehljaje smatral za izraz slabe vesti, kar deloma prav gotovo tudi je, pri točnejšem premotrenju pa se zdi, da se skriva za njo še nekaj več — izzivanje je, ki naj našo publiko še bolj podžge, ki naj morda spet izzove nerede, z njimi naj da v roke Hermesu dokaz, da leži krivda za spomladanske dogodke na strani Kranja in — točke bi se spet lepo delile za zeleno mizo. Tako izzivanje in žalitev naše publike in našega kluba moramo s tega mesta najodločneje zavrniti. — Odbor S. K. Kranja je dal oblasti vso garancijo, da se red na igrišču v nobenem oziru ne bo kalil. Vse poskuse nereda in nesportnega obnašanja bo odbor z vsemi pripomočki, ki so mu na razpolago, brezobzirno zatrl. Opozarjamo v interesu našega kluba in našega mesta, ki je doslej v sportnem oziru mnogo storilo, vse obiskovalce tekme, da nosi za vse event. nerede na igrišču polno odgovornost in posledice S. K. Kranj. Apeliramo na vse resne posetnike, naj na licu mesta ukore z besedo vsakega izzivača, pa naj bo iz Kranja ali Ljubljane, v ponovnem slučaju pa naj pozovejo reditelje ali stražnike. — Troje torej velja za nedeljo: Ob treh vse na igrišče navijat za naše fante, ves potek igre kakor tudi po njej mora na igrišču vladati popolen red in Hermes si mora točke, če jih hoče imeti — pošteno zaslužiti. Ob pol 2. uri igra prijatejsko tekmo rezerv. moštvo Kranja s Savico.

MALI OGLASI

Vsaka beseda Din 1·—; Iskanje služb in mali oglasi soc. značaja vsaka beseda 50 para; prve tri besede debeleje tiskane. Uprava „Sobote“ Kranj, Bleiweisova 7

Stalne dopisnike
iščemo po vseh krajih kranjske okolice in po vseh večjih gorenjskih vaseh, trgih in mestih. Predpogoj: objektivnost, nestrankarstvo in v glavnem čut za socialne potrebe ljudstva. Ponudbe s pogoji, zahtevki in priporočili poštenih ljudi na upravo „Sobote“. Kranj, Bleiweisova 7.

Dve prijateljici
želita v strahu pred bližajočimi zimskimi večeri interesantnega dopisovanja z inteligentnimi gospodi. Poznanstvo ni izključeno. Ponudbe upravi Sobote pod „Diskrecija“.

Prazne kante
kupujem stalno; vsebina 5—25 kg. Na upravo pod „Dobro ohranjene“.

Gospod z lastnim
manjšim, toda dobro uspevajočim podjetjem išče znanja s trgovsko naobraženo gospodično, pošteno in iz dobre hiše, ki naj bi mu postala zvesta sodelavka. Ponudbe na upravo pod „Dom“.

Pisarniška uradnica,
poročena, z štiriletno prakso išče nameščenja. Obvlada perfektno strojepisje, knjigovodstvo, stenografijo, korespondenco, srbohrvaščino in nemščino. Naslov v upravi.

Prodam vlogo
Ljudske hranilnice in posojilnice v Kranju 12.000 dinarjev. Ponudbe s ceno na upravo lista.

Radi odpotovanja
prodam zelo dobro ohranjen šivalni stroj „Singer“ in različno pohištvo. Naslov v upravi „Sobote“.

Hranilne knjižice
Ljudske hranilnice in posojilnice kupim do vsote 50.000 dinarjev. Ponudbe s ceno na upravo pod „Gotovina“.

Pisalni stroj
dobro ohranjen kupim in plačam takoj. Ponudbe upravi pod „Dobra znamka“.

Dopisovati želi
boljši državni uradnik v lepem kraju Gorenjske z inteligentno in simpatično gospodično, staro do 30 let. Dopise upravi za „Obojestranska diskrecija“.

Kupim
samo zelo dober radio samo svetovne znamke in novejše fabrikacije. Ponudbe s točnim opisom in najskrajnejšo ceno na upravo pod „4 + 1“.

Dobro ohranjene
dimne cevi se proda takoj. Naslov v upravi „Sobote“.

600 Din
želi dobiti nekdo za 3 tedne proti dobri garanciji in lepi odškodnini. Naslov v upravi.

Kupujem steklenice,
rabljene, od črnila in podobne vseh vrst velikosti. Ponudbe na upravo pod „Steklenice“.

IGNACIJ MAJNIK
splošno strojno ključavničarstvo
KRANJ, BLEIWEISOVA ULICA 29
Prvo podjetje na Gorenjskem za napravo
jeklenih valjčnih zastorov
Izdeluje tudi **orodja za sončne plahte, škarjasta omrežja, štedilnike, železna vrata, okna itd.**
Cene zmerne!
Izdelava prvovrstna!
Postrežba solidna in točna!

Vzamem
v najem
najraje v bližini Dubrovnika (eventuelno tudi Splita) boljši hotel s 15 do 20 sobami, tekočo vodo, samo v zelo dobrem stanju. Izčrpne ponudbe na upravo „Sobote“ pod „Strokovnjak“.

France Benedik
gostilna
Stražišče
Najpripravnejša izletna točka. Udobni prostori. Dobra vina! Lep vrt! Jedača po izbiri!
Domača solidna postrežba!

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „SOBOTI“!

„IDES“ TVORNICA ČRNILA IN KEMIČNIH IZDELKOV **KRANJ**
Čistilo za kovine
v pločevinastih flašicah ali odprto
Trgovci en gros cene!

Tiskarna „Sava“ d. d.
Kranj
Knjigarna — Knjigoveznica — Štampiljk
Zaloga vseh šolskih potrebščin

DELAVCI, KMETJE, OBRTNIKI, TRGOVCI IN URADNIKI KUPUJTE LE
DOMAČE BLAGO
Domače pa je le ono blago, katerega izdela **naš domač obrtnik, naš domač tovarnar** in katerega prodaja **naš domač trgovec!**

STEKLARNA
I. COLNAR
KRANJ
Steklenice, šipe
Tehtnice, jedilni pribor
Eterna, Ideal emajl posoda
Kipi, krožniki, ves porcelan
Lepe vaze, brušene servise
Ogledala, okvirje, slike.
Gostilničarji in mizarji popust!

Urejuje Colnar Lojze — Za konzorcij „Sobote“ Colnar Lojze, Kranj, Bleiweisova 7. — Tiskarna „Sava“ d. d., Kranj. — Za tiskarno Vilče Pešl, Kranj